

Renata Mroczek

Sprawozdanie z Seminarium „Aktualne problemy działalności bibliotek uczelnianych w Akademiach Wychowania Fizycznego”, zorganizowanego przez Bibliotekę Główną AWF w Poznaniu w dniach 10-11 marca 2005 roku

W dniach 10-11 marca br. w Bibliotece Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu odbyło się seminarium na temat aktualnych problemów działalności bibliotek w Akademiach Wychowania Fizycznego. Seminarium zorganizowała Biblioteka poznańskiej AWF, w nowym budynku, którego uroczyste otwarcie odbyło się przed rokiem.

Ogólnopolskie spotkanie przedstawicieli bibliotek było okazją do zwiedzenia tego pięknego, nowoczesnie wyposażonego obiektu.

Zebranych gości powitała prof. dr hab. Łucja Pilaczyńska-Szcześniak, Prorektor ds. Nauki. Dyrektor Biblioteki, mgr Renata Prager w swoim wystąpieniu przedstawiła proces budowy nowej biblioteki, rolę bibliotekarza na poszczególnych jej etapach, zastosowane rozwiązania architektoniczne, techniczne i organizacyjne.

W ostatnim dziesięcioleciu wiele bibliotek podjęło trud budowy nowych obiektów lub modernizacji powierzchni bibliotecznych.

Nowa Biblioteka poznańskiej AWF dysponuje powierzchnią użytkową ponad 2000 m². Nowoczesna architektura budynku i ciekawa aranżacja wewnątrz, ciepła kolorystyka oraz dużo światła dziennego stwarzają przyjemną atmosferę i dobre warunki do pracy.

Na parterze budynku mieści się obszerny, jasny hol ze stanowiskami komputerowymi służącymi do przeglądania katalogu. Na poziomie parteru mieści się również wypożyczalnia, a zarejestrowani czytelnicy mają wolny dostęp do części zbiorów (księgozbiór dydaktyczny).

Czytelnicy pragnący skorzystać ze zbiorów na miejscu mają do dyspozycji, usytuowaną na pierwszym piętrze czytelnię. Nie ma tradycyjnego podziału

na różnego typu czytelnie. W jednym miejscu czytelnik może skorzystać z różnych rodzajów zbiorów oraz ze źródeł elektronicznych. Czytelnicy mają wolny dostęp do półek. Na wielu stolikach w czytelnicy są jednocześnie zainstalowane stanowiska komputerowe z możliwością dostępu do Internetu. Tutaj znajdują się również stanowiska do pracy, pozwalające czytelnikom na korzystanie z własnych laptopów. Bezpośrednio z czytelnicy można wejść do sali baz, gdzie udostępniane są bazy komercyjne i inne źródła informacji.

Swobodny dostęp do zbiorów i stanowisk komputerowych oferowany czytelnikom jest możliwy dzięki zastosowaniu nowoczesnych systemów zabezpieczenia zbiorów zapewniających właściwą ochronę zgromadzonego księgozbioru. Do książek i czasopism wklejono paski magnetyczne, przy wejściach do magazynu z księgozbiorem dydaktycznym oraz do czytelnicy ustawiono bramki, a stanowiska dyżurujących bibliotekarzy są wyposażone w aktywatory i dezaktywatory zabezpieczeń magnetycznych.

Tak optymalne wykorzystanie istniejących technologii podnosi standard usług świadczonych w bibliotece.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, budynek Biblioteki jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych

W spotkaniu w Bibliotece poznańskiej AWF uczestniczyli również przedstawiciele firm, prezentujący najnowsze rozwiązania technologiczne i informatyczne dla bibliotek.

Interesującym rozwiązaniem usprawniającym system obsługi czytelników jest system Selfcheck, zaproponowany przez firmę 3M, umożliwiający samodzielne dokonywanie zwrotów bądź wypożyczeń przez czytelników.

Bardzo ciekawym urządzeniem zaprezentowanym przez firmę 3M jest cyfrowy asystent biblioteczny Digital Library Assistant. Urządzenie mieści informacje o ponad milionie pozycji, ułatwia sprawdzanie zawartości półek, zmianę położenia w księgozbiornicy, wyszukiwanie źle umieszczonych woluminów, inwentaryzując księgozbiornicy.

Podczas Seminarium przedstawiono i omówiono dwa projekty, związane ze współpracą bibliotek AWF. Pierwszy projekt dotyczył systemu elektronicznego dostarczania dokumentów sport@doc, na wzór systemu doc@med, opartego na zasobach bibliotek medycznych.

System umożliwia szybką realizację zamówień międzybibliotecznych w formie elektronicznej (przesyłanie zamówień i dostarczanie kopii artykułów na konto poczty elektronicznej). Pozwala na skrócenie czasu realizacji zamówienia, dostarczanie materiałów bezpośrednio do użytkownika. System sport@doc opierałby się na danych o zasobach czasopism zagranicznych znajdujących się w bibliotekach AWF. Wymagałby zastosowania odpowiedniego narzędzia informatycznego, zakupu skanerów, wielu ustaleń w kwestii wspólnego katalogu czasopism, praw autorskich, odpłatności za usługi, itd.

Kolejny projekt wspólnego przedsięwzięcia bibliotek AWF dotyczy wspólnego przeszukiwania baz bibliograficznych, tworzonych przez poszczególne biblioteki AWF. Przedstawiciel firm Splendor zaprezentował oprogramowanie, umożliwiające jednocześnie wyszukiwanie rozproszone w bazach udostępnionych na różnych serwerach. Program pozwala na wyszukiwanie informacji wg różnych kryteriów: słów z tytułu, słów kluczowych, całego opisu, rdzenia słów, autorów, itd. Wcześniej konieczne jest podjęcie szeregu prac związanych z ujednoczeniem słów kluczowych, ujednoczeniem nazw źródeł, sposobów prezentacji opisów, analizą i ujednoczeniem struktury baz danych, z podziałem czasopism do indeksacji przez poszczególne biblioteki.

Podjęto dyskusję nad ujednoczeniem słownika informacyjno-wyszukiwawczego, obok terminologii z zakresu kultury fizycznej i sportu konieczne korzystanie ze słownictwa z zakresu medycyny, pedagogiki. Celem szczegółowego omówienia i wypracowania sposobu współpracy dot. omawianego przedsięwzięcia ustalono, iż w najbliższym czasie (wstępnie zaproponowany termin – czerwiec) odbędzie się w Bibliotece krakowskiej AWF spotkanie robocze przedstawicieli Oddziałów Informacji Naukowej.

Efektom dotychczasowej współpracy bibliotek AWF jest dostęp do bazy Sport Discus oraz do innych baz z platformy EBSCO, po cenach znacznie niższych przy zakupie konsorcyjnym, niż cena wolnorynkowa.

Kolejnym przedmiotem dyskusji były opłaty wnoszone przez użytkowników za usługi biblioteczne, w kontekście Ustawy o podatku od towarów i usług (VAT). Zwrócono uwagę na zróżnicowanie usług, pobieranych za nie opłat oraz naliczania podatku VAT.

Zasady oraz zakres udostępniania użytkownikom zasobów Internetu oraz stosowane zabezpieczenia to kolejny przedmiot dyskusji. Szeroki dostęp do zasobów Internetu oferowany w bibliotekach wymaga zastosowania odpowiednich zabezpieczeń, uniemożliwiających dezorganizację sieci komputerowej, wprowadzanie zmian w konfiguracji komputerów, ingerencję w zawartość gromadzonych danych, uruchamianie stron internetowych niezgodnych z prawem i normami obyczajowymi, podejmowanie działań naruszających Ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

W tym celu wprowadzono odpowiednie zapisy w regulaminach bibliotek, regulujące uprawnienia i ograniczenia dla użytkowników, zastosowano różne zabezpieczenia techniczne. Bardzo skutecznym rozwiązaniem wydaje się być oprogramowanie stron WWW WEBSense, monitorujące dostęp do stron internetowych oraz oprogramowanie serwerowe, umożliwiające zarządzanie z jednego stanowiska stacjami roboczymi studentów w czytelni. W czytelni Biblioteki AWF w Poznaniu czytelnicy mają dostęp do Internetu podczas godzinnych sesji, hasła do logowania generowane są przez system BBSM CISCO. Zastosowano również urządzenia sieciowe chroniące sieć biblioteczną przed atakami z zewnątrz i w sieci.

Poznańskie spotkanie przedstawicieli bibliotek Akademii Wychowania Fizycznego było okazją do zwiedzenia nowej Biblioteki, poznania nowoczesnych narzędzi pracy i programów, podjęcia dyskusji nad wieloma trudnymi tematami, wstępnego omówienia wspólnych projektów oraz zaplanowania dalszych prac nad ich realizacją.